

SLOVENSKI NAROD.

zajha vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po početi prejemam za avstro-ogrsko dežele in vse leta 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 8 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam pon, plača za vse leta 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele takoj ved, kolikor znača poština. — Na narodbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petek-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tisk, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih olicah št. 5, in sicer uredništvo v I nadstropju, upravljanje pa v pritličju. —

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Volilna reforma.

Klerikalci so si napravili jako preprost načrt: z obstrukcijo hočejo izsiliti volilno reformo in sicer samo tako volilno reformo, ki odgovarja njihovim strankarskim interesom, ki naj njim potisne kmilo v roke, narodnonapredna stranka in ž njo vred vse slovensko posvetno razumuštvu pa spravi ob vso veljavu v dejelnem zboru.

Obstrukcija ni druga, kakor revolucija v parlamentarni obliku. Dolžnost poslancev je, da v dež. zboru delajo, da rešujejo v področje dež. zbara spadajoče zadeve; klerikalci pa te dolžnosti ne izvršujejo, in onemogočajo z obstrukcijo tudi drugim poslancem, da svojih dolžnosti ne morejo izpolnjevati — na veliko škodo cele dežele.

Kdor ima oči in zdravo pamet, tistemu je jasno, da delajo klerikalci v dež. zboru obstrukcijo in da jo skušajo maskirati s tem, da zanje zlorabljajo občekoristne in popularne zadeve, ne meneč se za to, če jih s tem morda ne kompromitirajo. Ali ni naravno in ob sebi umevno, da v tem, ko se klerikalci trudijo, da bi svojo obstrukcijo utrdili in okrepljali, skuša narodnonapredna stranka jim izviti obstrukcijsko orožje iz rok in jim izpodmakniti tla ter premagati njihov terorizem? Ko bi tega ne poskušala, bi bila smešna in bi ne zasluzila družega, kakor da jo klerikalci pohodijo.

Klerikalci delajo obstrukcijo z različnimi sredstvi, med drugim tudi z najnimi predlogi. To smo videli lani, to vidimo tudi danes. Vsaka stvar jim je dobra, samo da onemočijo, da bi prišel dež. zbor do dnevnega reda. Narodnonapredni stranki pa mora biti na tem, da pride dejelni zbor čim prej do dnevnega reda, in zato je že lani sklenila, da odkloni najnjo vsacega

klerikalnega obstrukcijskega predloga in se ravna tudi letos po tem soglasnem sklepu. Vesel tega je narodnonapredna stranka tudi v zadnjih seji odklonila najnjo njej sicer kako simpatičnega predloga glede ljubljanskih demonstracij.

Klerikalci zlorabljajo to pri naših predmestarih, da grde narodnonapredna stranka, a uspehe morajo imeti pač samo pri ljudeh, ki ne vedo, kaj je obstrukcija.

Kakor rečeno, hočejo klerikalci z obstrukcijo izsiliti tako volilno reformo, ki bi njim prinesla absolutno gospodstvo v deželi in ker je stvar že tako daleč dozorela, da je izvoljen dotični odsek, je pač čas, da začne narodnonapredni poslanci premišljati, kako stališče naj zavzemajo glede volilne reforme.

Odškar je ta stvar postala aktualna, smo imeli že opetovanje prilik, da pripoznavamo potrebo volilne reforme, ali ta reforma se mora izvršiti po načelih pravičnosti, ne zgolj po koristih klerikalne stranke. Narodnonapredna stranka je lani klerikalcem ponujala pravično, razmeram v deželi primerno volilno reformo, ali klerikalci te ponudbe niso sprejeli, ker njim je na volilni reformi le v tem slučaju, če prineset njihovi stranki gospodstvo, drugače je sploh ne marajo.

Toda o tem danes še ni govora. Danes se moramo le vprašati, kako stališče naj zavzemajo narodnonapredna stranka sploh proti nasvetno volilni reformi in to z ozirom na klerikalno obstrukcijo.

Po naši sodbi je mogoče samo eno stališče: Dokler traja klerikalna obstrukcija, dotlej se narodnonapredna stranka sploh ne sme spuščati v meritorno razpravljanje o vo-

lilni reformi, kajti če bi se narodnonapredna stranka vdala, bi bil to sijajen uspeh klerikalne obstrukcije, bi bil to triumf klerikalcev in sramotna kapitulacija narodno napredne stranke.

Klerikalci hočejo izsiliti tako volilno reformo, kakor jo potrebujejo za etabliranje svojega gospodstva, izsiliti jo hočejo z obstrukcijo, z revolucijo, z napadanjem, zasramovanjem in grdenjem narodno-napredne stranke, in ta stranka naj se temu ukloni, naj se vda in naj pomore sovražniku do triuša in do zmage?! Upamo, da se to vendar ne zgodi, kajti to bi bila najsravnitejša kapitulacija, s tem bi narodno-napredna stranka takoreč sama sebi položila klerikalni obstrukcijski štrik okrog vrata.

Zaradi tega svetujemo narodno-napredni stranki, da se v odseku za volilno reformo postavi na stališče: dokler ne bo konec obstrukcije, dotlej je sploh izključeno vsako meritorno razpravljanje o volilni reformi; kakor hitro nehajo klerikalci z obstrukcijo, se začne takoj meritorna razprava o volilni reformi.

Vojna na Daljnem Vzlotku.

Boj za Port Artur.

V nedeljo je dospelo v Čifu osmedeset Kitajcev iz Port Arturja, ki so vkljub največji pozornosti Japoncev predviri blokado.

Ti zatrjujejo, da so bili Japonci pri navalu 26. m. m. strahovito poraženi in da so izgubili okoli 50.000 mož.

Japonci so najprvo jeli streljati iz težkih topov s severa od Golobjega zaliva do Takušana in nato navalili z vso silo na zapadne in severozapadne utrdbе. Kasneje so japonski

voji jeli prodirati tudi s Švišijinga. Po ljudih bojih so Japonci zavzeli več jarkov in nasipov. Japonski voji so kakor divji drli proti ruskim bajonetom. Mož proti možu se je boril in skoro so bili vsi jarki polni mrtvih trupel. Neka reduta pred forum se je branila z izredno hrabrostjo, a končno se je posadka po opetovanih naskokih vendarle moralna umakniti v Ičan.

Vedno in vedno so Japonci zvezva navalili na for. Trikrat se jim je naskok že v toliko posrečil, da so že prišli skoro do obzidja. Tu pa so Japonce pobile skoro do zadnjega moža krogle iz ruskih pušč in brzostrelnih topov, ki so padale gosto kakor toča. Japonci so se moralni umakniti. Pri reduti so se že zadnjih postavili v bran, toda russki naval na njihove pozicije je bil tako silen, da mu niso več mogli odoleti. Sicer jim je general Nogi poslal eno celo divizijo na pomoč, toda le ta niti do russkih nasipov ni mogla prodreti, tako strahovit in silen je bil russki ogenj s fora Liaotiečan.

Položaj v Port Arturju.

Polkovnik Gädke, korespondent berolinškega »Lokalanzeigerja«, poroča iz Mukdena: Tu-sem je dospel russki poročnik princ Radziwill iz Port Arturja, ki je utekel preko Čifu. Le-ta zatrjuje, da so posadka in civilni prebivalci v trdnjavi zdravi in da so bogati preskrbljeni z vsem potrebnim. Sicer se res včasih razdeli konjsko meso, toda samo zbog tega, da bi se boljše mero prihranilo za ranjence. Nedostajanja vode se ni bati, ker se nahaja v mestu destilacijski aparat, ki producira vsak dan 20.000 veder dobre pitne vode. Tudi vojne ladje imajo take aparate na krovu. V mestu je tudi mnogo nabolnikov dejavnice in sredi trdnjave

leži ribnik, ki ima takisto dobro pitno vodo.

Neki hamburški trgovec je te dni dobil pismo z Daljnega Vzlotka, kakor poroča »Berliner Tagblatt«, v katerem se takisto z vso gotovostjo zatrjuje, da je Port Artur bogato preskrbljen s streličev in živilci.

Do zadnjega časa so že vsak dan dohajale iz Čifu kitajske ladje, od katerih vsaka je imela na krovu po 16.000 funтов svežega in okajenega mesa. Meso z ene take ladje je zadostovalo za en dan za celo posadko. To je bil vzrok, da so jeli Japonci v zadnjem času z veliko strogostjo blokirati pristanišče. Russka posadka je prepričana, da se Japonti nikdar ne polaste Port Arturja. Pa tudi general Steselj je trdno uverjen, da trdnjava vsaj še nekaj mesecev lahko drži. Z odkritim preziranjem pa govorja posadka na obzidju o brodovju, usidranem v pristanišču. Oficirji armade govore v žalih: Naš mornarica je v tej vojni neutralna.

Novi boji pred Port Arturjem.

Po poročilih iz Čifu so bili znova 28. in 29. m. m. ljudi boji pred Port Arturjem. Japonti so naskobil russke utrdbе pri Liaotiešanu v bližini Golobjega zaliva. Rusi so opetovano vdri iz utrdb in en masse navalili na japonske pozicije, toda vedno brez pravega uspeha. Kitajci zatrjujejo, da so bile russke izgube pri teh operacijah izredno velike, vendar pa so bile japonske še mnogo večje. Reuterjev urad pa poroča: Pri zadnjem navalu na Port Artur so Japonti opetovano naskobil goro, kjer imajo Rusi tudi skladishe premoga. 28. m. m. so zavzeli to pozicijo. Ker je bil poskus, iz te pozicije zopet Japone pregnati, silno nevaren, ni hotel general Steselj izdati direktnega povelja, marveč je odredil, da se ima ta akcija izvesti,

In to ljubica iz idealnih dñi, m popolno zadostuje . . .

II.

Nepričakovani in nezaželeni so zaveli mrzli jesenski vetrovi, ki so nenesli od vseh strani temne dolgočasne oblake, nepregledne mase, ki zakrivajo solnce, ki kradejo lepoto lepim večerom ko bleste milijoni zvezd.

Začeli so se oni dolgočasni dnevi, ki vplivajo na nas, kakor težka breme, ki nas tlacijo k tlu; prišli so oni dnevi, ki nam prebude urojeno melanolijo in sentimentalnost.

Kamorkoli se ozrem, povsod ono leno vrvenje, povsod one tožbe po milih dnevih, povsod samo spomini; a nad vso lenobo, nad tožbami pa plavajo temni oblaki; ni vraga, da nisem postal v kakih dnevih še jaz sentimental; nisem nesrečno, pa tudi ne srečno zaljubljen, da bi primerjal jesenske dneve svojemu mračnemu srcu, da bi primerjal svoj ideal jesenskemu solncu, ki se za hip prikaže in zgine, ali vendar sem postal sentimental, zlasti v urah, ko slonim na oknu in gledam na cesto. Tuji, neznanici obrazzi; le tupata se kdo ozre vame in zdi se mi, kakor bi me pomilovali, da sem zašel med nje; no, pa mi je že vseeno.

(Dalje prih.)

LISTEK.

Jesenske fantazije.

V. Jelenc.

Razvezle so se rože . . .

Skoro vsak dan sem jo srečal, ko je šla mimo mene vedno z istimi živimi očmi, vedno istega nagajivega nasmeja, dolga plava kita ji je oplesala po hrbitu.

Nehote sem vsakikrat, ko sem jo srečal, privzdignil glavo in uprl vanjo oči; ona pa je gledala nepremično na prej, le ustnice so ji malo zatrepetale; letela je mimo mene in izgrevila, ozrl sem se včasi za njo a ona je šla svojim potem.

Razpustili so se na mojem oknu rožni popki, ko je zasilo solnce, ko se je vrnila pomlad, zaveli so mlačni vetrovi in moje rože so evelje in dehtele; gledal sem jih in mislil kako bi bilo lepo, da bi slonela ona nad nagelji, ki bi se klanjali do nje, ji objemali belo lice, zadrhtevali ob njenih dihih. Nisem si gojil drugih želja, sanjal sem o tih sreči, sanjal sem o nji v tihih večerih, ko je zahajalo solnce, ko se se odeli porobki gora, ko so moje rože zapriale cvetove, veselil sem se tihega življenja, brezskrbno sem se ulegel na divan in

kadil; sanjaril sem za svetlimi valovi dima, ki se je plazil v najrazličnejih oblikah pod stropom; spomnil sem se nje in si predstavljal, kako bi bilo, ako bi sedela ona poleg mene, da bi občutil nje dih, da bi občutil njen toploto, da bi se ji naslonil na nemirna prsa; da bi se ona zasmajala tako nagajivo ko po navadi, da bi nabrala ustnice v nežno šobicico, ki bi jo pojavila, kakor poljubuje dete svetinjico, ki mu jo je mati prinesla z Višarij.

Ničesar bi ne govoril; gledal bi ji v tiste otroško naivne oči, gladil bi njen rožnonadahnjen alabastrska lica, poljuboval njeni ustni, drugega pa ničesar.

Ali to so bile samo tihe hrepeneč sanje, nje, ki sem v nji sanjal o tihih večerih, nisem poznal; nisem vedel, kdo in kaj je.

Taka je bila moja ljubezen.

Zaljubil sem se v njen ustne, v nje oči; ni enkrat nisem govoril z njo, ni besede nisem čul iz nje ust, a ljubil sem jo.

Bila je še dete, ko sem jo začel srečavati, nosila je nekaj pod kolena segajoče krilce, raz široki slamnik so frifotali v vetru rdeči trakovi . . .

Sedel sem v mestnem drevoredu, na starih kostanjih je počelo ravno brastiti, trava je ozelenjevala, tih ve-

trovi so pihali od zasneženih gor . . . — Takrat pa je prišla ona mimo z neko starejo gospicu; ozrla se je vame, raz usten ji je izginih oni nagajivi nasmeji, za par hipov se ji je zresnil obraz, toda naenkrat sem bral na njene potezah nekaj pomilovalnega, kar me je presunilo, zdelo se mi je, kakor da bi šepetal njeni ustne:

„Vem, da si zaljubljen! Kako me veseli, da tripiš!“

Gledal sem za njo, dokler ni med ljudmi izginila.

Šel sem domov; spremjal me je njen pogled; obraz, ki je pred mano vedno plaval v veseljem nasmehu, postal je naenkrat divji; oko, ki je prej veselo krožilo okoli, je postal naenkrat divje, upiral se je vame . . . na ustnih pa je ležal zaničljiv nasmej . . .

A na mojih oknih so še evelje rože, in duhal sem jih, opajal me je njih vonj; ponosen sem bil na svoje rože, ki sem si jih vzgojil sam; kakor otrok sem bil vesel, ko so začeli poganjati popki.

Ko sem pa držal v roki prvi evel srečal sem spet njo, z onim zaničljivim, pomilovalnim pogledom.

A ni me več tako pretresel; zrl sem nekaj časa za njo; zasanjal o nekaj dneh in se moral samemu sebi smejati.

Kakor roža čista, nedotakljiva je bila moja ljubezen, kakor roža se je razvela v moji duši, dehtela inoživljala.

Ljubil sem v onih časih čisto in plemenito, ljubil sem lepe oči in ustne, ljubil sem sanje o njenih poljubih; gledal sem za njo, a med tem mi je pala moja roža iz rok v blato; zasmehnil sem se in odšel naprej.

Ne vem tvojega imena, da bi te imenoval, ljubica iz mojih idealnih dñi.

Ne vem, kako bi bilo z mano, ako bi se srečala danes v življenju . . .

Gotovo je, da bi te ne želel več, da bi ti nagelji objemali glavo, da bi sedela poleg mene, da bi te poljuboval.

Umorila si v meni idealnost in in kdo ve kaj bi se zgodilo, ko bi se sešla zdaj.

Kmalu po onem dogodku se nisva videla ž njo več . . . mogoče, da sva se srečala še kdaj, a jaz je nisem opazil; šla si in odšla, a vendar se te še včasi spomnim, spomnim v času, ko stojim sredi življenja, ki vre in buči, se zaganja vame, kakor divje

ako se javi v to dovolj prostovoljcev. Vsak, kogar se je vprašalo, je bil pripravljen in v najkrajšem času je bila zbrana četa prostovoljcev. Moštvo in oficirji so se oborožili z ročnimi granati in navalili na Japonce. Po obupnem boju se jim je posrečilo, Japonce pregnati iz vseh pozicij. Rusi enijo izgube, ki so jih imeli Japunci pri zadnjem naskoku, na 10.000 mož.

Nova pomorska bitka?

V Šanghaju kroži vest, da je bila pri Port Arturju nova pomorska bitka. Rusi so največ parnikov, da bi sprejeli vojne ladje, ki so jih v Vusungu pričakovali v nedeljo zvečer.

»Daily Express«javlja, da se je ruski uradnik v Šanghaju iz Petrograda sporočilo, da bo morda del ruskega portarturškega brodovja iskal v Vusungu zatočišča, ker se je izkazalo, da je nemogoče, da bi še nadalje bile te vojne ladje usidrane v portarturškem pristanišču.

Isto vest priobčuje tudi »Daily Telegraph«. Iz Šanghaja pa se poroča: Neka ruska vojna ladja, najbrže križarka »Bajan« se je uisdrala pri Gaclau v zalivu Hankav. Dva parnika sta odpula tjakaj, da jo dovedeta v Šanghaj.

Z mandžurskega bojišča.

O vojnih operacijah pri Mukdenu ni nobenih važnejših poročil. Vsak dan se sicer spopadejo predstave obeh armad, a resnih bojev ni nikjer. Maršal Ojama skuša z delom svoje armade obiti Kuropatkinovo levo krilo, dočim se nahaja glavna japonska armada še vedno pri Jantaju. Japoneci so zgradili 15 milj severno od Jantaja in na svojem levem krilu precej močne utrdbe, in česar se sklepa, da ostanejo Japoneci v defenzivi in ne misijo več na ofenzivo.

V Harbinu se govori, da prodira Kuroki vzhodno od Tielinga, ne da bi mu Rusi mogli zastopiti poti.

Iz Tokija pa se poroča, da tamkaj vsak hip pričakujejo, da se vname pri Tielingu velika bitka, ker se ve, da Kuropatkin ne misli na resen odpor pri Mukdenu in ob reki Hun.

Poneverjenja v japonski vojni upravi.

Veliko senzacijo so vzbudila na Japonskem odkritja lista »Nišiniši«. List dolži grofa Macukata in grofa Inuje, da sta pri japonskem »Rdečem križu« in pri cesarskem vojaškem podpornem društvu poneverila večje svote denarja.

List je last barona Ita.

Poveljnik križarke »Novik«.

»Berliner Tagblatt« poroča iz Petrógrada, da je kapitan Šule, poveljnik križarka »Novik«, katero so Rusi sami potopili v Korzakovsku na otoku Sahalin, imenovan za poveljnika križarke »Gromoboja« v Vladivostoku.

Potopljena japonska ladja.

Kakor sejavlja iz Tokija, je neka japonska topničarka južno rta Liaotiešan zadel ob rusko mino in se potopila. Posadka je bila rešena. Ime te topničarke še ni znano.

Prodaja mandžurske železnice.

Poročevalce pariškega lista »L'Européen« brzojavlja iz Petrógrada: Izvedel sem iz zanesljivega vira, da se gospod Lézar, ruski poslanik na kitajskem dvoru v Pekingu, že 14 dni pogaja s princem Čingom radi prodaje mandžurske železnice neki kitajski družbi. »L'Européen« sodi, da bi bil to prvi korak na potu, da se sklene mir v vzhodni Aziji.

Položaj na Češkem.

Praga, 3. oktobra. V Kral. Vinohradih je bil danes zaupni shod Mladočehov pod predsedstvom posl. dr. Herolda. Shod je sprejel rezolucijo, v kateri se zahteva trdnejša organizacija Mladočehov.

Praga, 3. oktobra. Četrkova seja češkega deželnega zbora obeta biti zelo vihärna. Socijalni demokratje se pripravljajo na burno akcijo. V predvečer bodo imeli na šestih krajin v mestu shode, drugi dan pa pridejo

v velikih množicah pred deželno zborico ter bodo z galerije demonstrirali za splošno volilno pravico.

Politični položaj na Ogrskem.

Budapešta, 3. oktobra. Državni zbor se sestane 10. t. m. Vlada takoj predloži zakonski načrt o italijanskem trgovinskem provizoriju. Kar pa stopi provizorij že 15. t. m. v veljavno, a zakonskega načrta do tedaj nikakor ni mogoče dognati, uvedla bo vlada provizorij naredbenim potom.

Budapešta, 3. oktobra. Grof Zichy, ki je bil do nedavno še vodja katoličke ljudske stranke, a se je odtegnil vodstvu iz taktičnih in principijalnih vzrokov, je izdal ravnokar oklic na ograke katolike, v katerem nujno opominja, naj se združijo vse v enotno katoličko stranko, da se obnovi nekdanja edinstvena ogrska katolicizma. Nadalje izjavlja, da stopi na čelo te stranke. V ogrskih političnih krogih so mnjenja, da pripravlja grof Zichy novo politično akcijo s podmočjo katoličke koalicije. — Istočasno je ustavnil posl. Csavolszky novo stranko pod imenom »Ludvika Kossutha neodvisna stranka«, kateri bo predsednik Csavolszky sam.

Dogodki na Balkanu.

Carigrad, 3. oktobra. Vse turško-bolgarskega dogovora sta Turčija in Bolgrija imenovali svoja mejna nadzornika, ki bodo reševala vse preporne vprašanja glede meje, po seboj glede mejnih straž. Turški mejni nadzornik je Hamdi paša, bolgarski pa general Andrejev.

Carigrad, 3. oktobra. Bolgarska vlada priganja, naj se kakim 5000 begunom iz drinopoljskega vilajeta dovoli vrnitev v domovino. Turška vlada pa se tej zahtevi tako trdovratno upira, da se je batiti konflonta.

Solun, 3. oktobra. V vasi Čengu je prišlo do hudega boja med Grki in Bolgriji. Grki so izgubili dva mrlja, na bolgarski strani je padlo 9 mož in 15 pa jih je bilo ranjenih.

Carigrad, 3. oktobra. Vsi škofo morajo pošljati patrijarhu po ročila o gibanju vstašev. Patrijarh izroči ta poročila turški vlasti. Sveda škofo v svojem verskem fanatizmu vse zelo pretiravajo. Tako sta poročala zadnje dni škofo iz Vodene in Strunice o breztevilnih grozodejetvih bolgarske cerkvene propagande. Škofo dolžita ruske orožničke častnike, da pospešujejo bolgarsko cerkveno propagando.

General Garibaldi za Albane.

Rim, 3. oktobra. General Ricciotti Garibaldi je kot predsednik albanskega sveta osebno izročil angleškemu in francoskemu poslaniku ter ministru Tittoniu protest albanskega odbora proti mednarodni upravi Macedonije. Ta protest izide v kratek v oficijalnem glasilu italijanskih Albanov. Prepis protesta je tudi dobil turški poslanik v Rimu.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Pariz, 3. oktobra. Včeraj se je vršila dopolnilna volitev v poslansko zbornico, ki je pokazala, kako misli francosko prebivalstvo na deželi o ločitvi cerkve od države. Ministerijalni kandidat Lefèvre je povedal v svojem volilnem oklicu, da temelji njegov politični program v ločitvi cerkve od države. In Lefèvre je bil od kmečkih volilcev s 4000 glasov večine izvoljen za poslanca proti svetu konzervativnemu protikandidatu.

William Harcourt †.

London, 3. oktobra. Umrl je odlični angleški državnik V. Harcourt 77 let star. Harcourt je bil med najboljšimi liberalnimi državniki na Angleškem ter mnogoletni vodja liberalne stranke. Kot prijatelj in somišljenik Gladstoneja, ki ga je tudi poklical v ministrstvo, je Harcourt čestokrat odločeval v kočljivih političnih vprašanjih ter deloval posebno za ravno-pravnost narodov. V ministrstvu je opravljal razne portfelje ter slovel za najboljšega govornika v angleškem parlamentu.

Dopisi.

Z dežele. (Iz súhorobne dežele vseleumu na Kamnu.) Ne morem si štet v čast, da bi poznal osebno Vas, visokega gospoda. Redi pa morem, da mi ni prav nič na tem, ker ne poznam Vaše osebe, ki se trese v starih zmotah. Poznati Vas je pa lahko po Vašem delu, ki se tiče uditevskih plač, da ne morete biti kaj posebnega. Prav zato se drznam spravgoriti. Zadnje poslano v »Slovenskem Narodu« zmotljivemu pastirju vseh kranjskih pastirjev me je obudilo, da bi vprašal tudi Vas, kako se neki stranec s svojim dušnim šefom, ki je daroval svojim vernikom (tudi nekateri »nevernik«) so bili delnični tega darila, jaz že... zaka?... ne vem! za novo leto knjižico, v kateri citamo na str. 3, a) Obdine družine se starši ne smejto batiti. Kakor citamo nadalje v isti knjižici, vidimo, da je »Božji dopadljivo«, da sta obo in mati oblagodarjena z obilico otrok. In sedaj pa pridevi Vi, gosp. hofer, prevazišeni katolik vseh kranjskih polimanih katolikov, in se norčujete, da so oženjeni kranjski učitelji »po nekem starem šolmaštvanskem običaju bogato oblagodarjeni z deco«. Sramovati se menda ne morete, ker ne senite škofovega daru, katerega ste gotovo tudi Vi prejeli, oziroma bi ga morali. Pardon! Hofer iz c. k. zaloge šolskih knjig ne potrebuje pouka, ker on je že krščansko poučen v starosti. Sramujte se pa, ker se norčujete iz ljudi, da se še niso povzpeli na ono moderno stališče, katero preklinja »sveta cerkev«, a mnogi njeni »delavci« kaj pridno uporabljajo metodo onega modernega stališča. Hoferov vselem je torej plaval po c. k. zalogi šolskih knjig. Zato morate biti učen človek, potrudite se vendar in poučite nas s hoferovo učeno zgovornostjo, da nam ne boste več predvabilci onega »starega šolmaštvanskem običaja«. Če udi Vaš dušni šef, da se ni treba batiti obilne družine, da se Vam ne bo treba norčevati z nas, zakaj vidi se, da ste stresli vse svoje duhovito (!?) norčevanje, potem Vam zmanjka duhovitosti, če ste prav hofer. Vidite, s svojim poslom boste tudi odpravili trditev, da ima »šumašter« in »sajzenponare« največ otrok. In zakaj jih imata ta dva stana toliko? Ogovorite sami, jaz Vam pa rečem, ker skrbti božja previdnost za te družine. Kakor se vidi z Vašega norčevanja, niste tako oblagodarjeni z otroki, kakor eden izmed nas. Kaže se, ker ste hofer, da ste na modernem stališču, in prav radi tega ne more biti Bogu »dopadljivo« Vaše sijajno življenje. Vaš dušni šef Vas bi moral radi tega prekleti, ne pa kovati v zverdo. Kot dušni nadpastir ne bi smel pardoničati hoferove duše (telo mu pustimo), njemu bi moral biti »klobax«, če je kdo krščanski hofer, ali pa »abrezveren liberalec. Duša je duša, če ne dela po višjih pastirske ukazih, mora biti zanje »nebo bronasto«, »zemlja pazežna«. Zato se ne norčujte iz nas, ki smo p. hlevni ljudje, v katero restreljajo »slepi patroci francoške modernosti«. Vi kot tak grozen krščanški mož, kot tako učena glava, ki si je nabrala sladko hodočast pri šolskih knjigah, preščljajte, kaj piše Vaš veledioni Bonaventura, potem govorite o obilni družini kranjskega učiteljstva. Svoje hoferovske zaničevanje pa prepustite raje tistim, kateri so v Vašem taboru, bolje — v katerih tabor ste Vi blagovoljni zleti, in nimajo sreče, da bi uživali »sladkost sv. zakona«, in vendar so edetje več otrok, vsaj eden je že obilica. Zato so črni zunaj in znotraj! Ali se morda tudi ti Vaši ljudje ravnajo »po nekem starem šolmaštvanskem običaju«? Gotovo ne, ker so naši največji sovražniki. Ker so torej naše družine revne, pa zato, ker so obilne, ne pa zato, kakor citamo v škofovem novoletnem darilu na str. 7., da niso družine ravne, ker so obilne, ampak zato, ker ni vernost v njih doma, zato smo lahko nesrečni ljudje. Nesrečni smo zato, ker nam odjedajo koček trdo prisluženega kruha taki hajduki kot ste Vi. Pa naša nesreča ne najde usmiljenja v trdih srčih krščanskih poslancev, ampak oni nam dejajo v tolažbo namesto izboljšanih plač le zaničevanje, ker zaupamo v božjo previdnost, ki nam varuje obilne društine. Norčevati se, to je hoferov — bon ton. Častitajmo! Vkljub vsej svoji nesreči pa vendar ne pošiljam največjih telet v mesnico, kakor jih baje p. Šilja, oziroma poslat, neki hofer v novomeško mesnico, kateri se pravi gimnazija. Gotovo ni vernost doma v njegovi družini, zato se izpolnjuje Gospodovo žuganje: ... Preklet sad twojega telesa (Pouk krščanskim staršem, str. 7). Hvala Bogu, da nismo taki, kot je tisti nesrečni hofer, kateri pošilja v gimnazijo namesto otrok — največja teleta. Kaj pravite k temu, gosp. hofer, posestnik nebroj častnih naslovov in sladke po-

knjine? Prihodnji ne govorite (svetovati hoferu — kolika predzrost!) tako zaničljivo o našem zakonskem blagoščolu, zakaj kakor se posojuje, tako se vračuje. Bodite previdni, da Vas ne zlasta Bonaventura, kakor je delal v šoli Vaš proslavljeni Ivanetič. Škodovalo Vam ne bi prav nič. Če se pa že želite iz nas norčevati, izpoljujte si preje potreben patent, pa ne pri poščindranem bogu, potem bomo mi, za katere tako vrlo skrbite, molčali kot v grobu. Tol žimo se pa, da ne dobite takoj kmalu takega patentata, če razbijete še večkrat deželni zbor, zato se bomo predvili kranjski učitelji, da bomo še večkrat zinili v »Slovenskem Narodu« kako pošteno mogočnemu krščanskemu — na jeziku — hoferu in mu pomagali, da se docele otrese svojih starih zmotljivosti in se neha norčevati iz nas. Pa še to. Največje gorje Vas pa doleti, če se spravi nad Vas Vaš bistrom umni somišljenik — poslane Jaklič, ker je tudi on »po nekem starem šolmaštvanskem običaju bogato oblagodarjen z deco«. Na pomoč kliče veleume s Kamna.

učitelj v súhorobni deželi.

Iz Frankovcev pri Ormožu. Umrl je tukajšnji mnogospoštovaný lepoteznički g. Martin Munda po kratki in zelo mučni bolezni v 65 letu tam pri Sv. Joštu na Kozjaku, kjer je zadnji čas bival pri svojem sinu župniku Janku. Rajni je bil vrl narodnjak, več let jako odločen občinski svetovalec, ud krajnega šolskega sveta na Humu ter vrl odbornik nekaj časa v okrajnem zastopu ormožkem. Na svojem posetju je bil vzoren v marljiv gospodar, skrben oče, ljubezni vesel mož stare kořenine ter blag podpornik prijateljem in ubogim. Naj mu bode lahka slovenska zemlja tam gori na visokem Pohorju in naj počiva v miru, dokler se ne vidimo tam nad zvezdami. Tukaj in v okolici se ga bodemo vedno radostno spominjali.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. oktobra.

Mujni predlog glede korespondenčnega urada še vedno straši po ljubljanskih gostilnah. Največ govorite ljudje, ki o celi stvari, posebno pa o tem, kaj je dolžnost deželnega zobra, nikakega pojma nimajo. Posebne rado se klobasa, da so naši predstavniki radi tako imenovane zveze z Nemci glasovali proti nujnosti. Kaj takega se lahko natrobi v uho političnim otročajem drugim pa ne. Kdor nič ne misli, ta sprejme kaj takega za gotovi denar! Vas bi moral vendar vedeti vsak, ki se resno peča s politiko našega deželnega zobra, da je dr. Šusteršič glede korespondenčnega urada v lanskem zasedanju stavil do pike enak predlog, kot ga je stavil v letošnjem zasedanju. Lani so naši predstavniki glasovali za nujnost, ali vzliti temu, da je bila nujnost sprejeta, predlog ni prišel več v zbornico, ker so ga klerikalci, potem, ko je bila nujnost sprejeta, — sami obstruirali. In letos se bo ravno ista komedija zopet ponavljala, in ponovila bi se bila, če se je, kakor lani, tudi letos nujnost sprejela. Gotovo pa je, da naši predstavniki ne sede v zbornici, da bi se pustili po dr. Šusteršiču za nos vlačiti, ali pa, da bi sami morali se truditi v klerikalne obstrukcijske namene! Pač pa se imajo ravnati po načelu, da jim je vse storiti, da se izpodnese klerikalna obstrukcija, in da se prične redno delovanje v deželni zbornici. To redno delovanje je pogoj vseh pogojev; dokler se ne prične, ne more biti o ničem drugem govor! Tudi o volilni reformi ne! Dokler je v zbornici klerikalna obstrukcija, toliko časa se tudi v ustavnem odseku meritorno naj ne razpravlja! Tako budi! In naj poje Janez Evangelist še bolj zaljubljene pesmi, položaj se ne da spremeniti, dokler v zbornici ni ponehala — obstrukcija!

— Štefetove kozlarije. Vselej, kadar zboruje deželni zbor, cvete proštovemu rejenčku najlepša pšenica. Takrat prekuha celo časnikaraki svoj inventar, in vse neokusnosti, vse bedarije, katero so si kdaj izmisliли njegovi ubogi možgani, prinša zopet in zopet na krožniku pred bedasto svoje občinstvo. Dežmanove grablje, izdajalstvo domovine, preklinjanje dr. Tavčarja po ljubljanskih gostilnah, skrovani dopisi iz liberalnih krogov,

lakajstvo dr. Teutscherja in druge take nešlanosti meša po škofovi eunji. To smo vse že doživelj, kaj takega se morda imenitno vidi kakemu nezrelemu mladiču, nam pa ne. Da se Štefe pri tem na vse načine trudi, da bi iz dr. Šusteršiča napravil vzornarodnjaka, se samo ob sebi ume, to je njegova dolžnost, za to je plačan. Trudi se sicer, ali delo se mu ne posreči! Ravnokar se je Štefe primerila velika nezgoda. V »Slovencu« je napadel nekega trnovskega mestana, ki je bil celo

pet toliko gradiva, da mu lahko postrežemo z romani o romantičnih sestankih na Pungertu, v Ljubljani po hotelih in drugod, o kmetskih Micah in o okroglovnih in bledočnih gospodičnah ter o raznih epi-kurejskih pojedinah tragičnih posledic. Gosp. dr. Mauring, mi vse vemo, in — mera je polna! Akoravno se Vas na Igu res že vse boji ter Vam liže umazane roke, nekaj tičev pa je le še med nami, ki Vam povado pred svatom, kakšne posledice ima sekusuvalnost in nezmrnost v sloveškem življenju sploh in v duhovniškem še posebej. In potem bo svet strmel, da je to mogoče.

Gornježanec.

— **Beda učiteljstva.** V Učiteljskem Tovarišču čitamo: Tovariš I. T. iz T. nam piše: Letos bom moral vdrževati 120 K mesečne plače v mestnih šolah dva otroka, kar me bo stalo na mesec okroglih 60 K doma pa ostanemo: Jaz bolan, žena bolehan in še petro otročičev. Kako naj živim? Te umetnosti ne umeje gospod s Kamus! — Objavljamo to resnično sliko učiteljske bede brez vsake opombe na naslov merodajnih faktorjev!

— **V istrski deželni šolski svet** je imenovan za ostalo funkcijsko dobo ravnatelj drž. gimnazije v Kopru, I. Bisiac.

— **Gosp. dr. Bogdan Derč,** ki je bil dosedaj volonter ljubljanske deželne bolnice, podal se je na dunajsko kliniko k slavnognanemu otroškemu zdravniku prof. Escherihu, da se tam popolnoma izuri v tej stroki. Pozneje se misli v Ljubljani naseliti.

— **Parmove „Carične amaconke“ v Piznu.** »Pizensky Osorje« piše o premieri Parmovih »Caričnih amaconke« v Piznu tako-le: »Mi Čehi nimamo razen Bandlove inšodske princezinja nobene izvirne operete v modernem smislu besede. Naši pobratimi Slovenci so nam poslali vzorec prve svoje operete, ki se je takoj priljubila vsem. K nam je prišel tudi njen skladatelj, ki je vodil skušnje in se pri nas uvedel takoj — ne samo kot temelj in odišen skladatelj, marved tudi kot dovršen gentleman, ki ume svojo rodnost čim najlepše reprezentovati. Njegovo delo se odlikuje po svoji melodičnosti, ki se izogiba vsaki banalnosti, da se nam zdi, zlasti ako odreva iz godbe kaka reminiscence, da slišimo akorde plemenite narodne pesmi. Glasbene točke so edete s posebno harmonizacijo, mestoma bolj operno seriozno značaja. Skladatelj ume parti tuoro svojo urediti tako, da poslušalce navdušuje, pri tem pa ne slišimo iz nje nobene dosadne vsljivosti vsakdanjega značaja. Skratka: Glasbena stran novitet je v celem najsilnejša in njena glavna zasluga bo, ako na stopi Parmova opereta pot v najširšej javnosti. L'breto je lepši in boljši, kar slični dunajski umotvori. Dejanje je preprosto, skoro anekdotično in povest o Potemkinovih vseh mu daje zlasti v zadnjem dejanju neko burlesko obiležje, kar pa celoti ni na kvar. Nekatere godbene točke so uspele tako sijajno, zlasti molitev, četverospev »Sprejemni poljub moj sestraski, finale prvega dejanja in celo vrsta drugih točk —, da je občinstvo jelo burno ploskati pri odprtih sceni. Po vsakem dejanju pa je dolgotrajno ploskanje izprijevalo, da si je novitet takoj pri prvi uprizoriti izvojevala odločilen uspeh. Skladatelj se je moral pokazati na odru in podarili so mu krasen venec v mestnih barvah, kar je občinstvo spremilajo z bučnim aplavzom. Mislimo, da smo lahko pričakujemo od Parmove operete trajnega uspeha.

— **30letnico** nepretrganega tiskarskega delovanja v tiskarni A. Klein & Comp. bo dne 12. t. m. praznovan poslovodja g. Anton Strlek. Stopil je v omenjeno tiskarno 12. oktobra 1874. ter prečivel štiri gospodare.

— **Koroška Bela-Javornik.** Slavnostno blagoslovjanje in otvoritev novega šolskega poslopja bo dne 6. oktobra ob 10. uri dopoldne. Učitelji in prijatelji šole dobro došli.

— **Učiteljsko društvo za sežanski okraj** bo imelo svoje zborovanje dne 10. t. m. v Dutovljah.

— **Mestno gospodarstvo** v Gradišču. Deželna komisija je priznila mesečno upravo, da je izdala proračun za leto 1905. Dasi so dohodki skrajno optimistično proračunjeni, znača ne potokrit primanjkljaj 342.721 K. To so grehi do sedanjega gospodarstva, ko je nacijonalni občinski zastop v strahu pred

volilci prikrival primanjkljaje. V pokritje tega ogromnega primanjkljaja nasvetuje proračun zvičati: 1. doklado na hišno obrestni davek od 23 na 33 odstotkov; 2. doklado na erarični užitinski davek od 40 na 50 odstotkov; 3. na premog od 4 na 10 b, na oglje od 5 na 20 h za 100 kg, od drž na 12 h — dosedaj 7 h itd. Nastati mora draginja, ki bo pregnala penzioniste iz Grada.

— **Vojški novinci so ubili** v Leiterbergu pri Mariboru čevljarja in godes J. Felsorja, s katerim so se sprli v gost loj.

— **Slovenci na Dunaju** shajajo se vsak dan v kavarni Haberstroh, IX, Severin gasse No. 19, poleg tehniškega obrtnega muzeja. »Slovenaki Narode« je tam na raspologu.

— **Jugoslovanska razstava v Sarajevu.** Društvo »Trebević« v Sarajevu je sporodilo umetniškemu društvu »Vesna« na Dunaju in umetniškemu klubu »Savez« v Ljubljani, da sta bosanska vlada in sarajevski obč. odbor sklenila, da se vse umetnine, ki so izložene v jugoslovanski razstavi v Belgradu, prenove v Sarajevu in naj se tam otvoriti meseca novembra druga jugoslovanska razstava. Hrvatje in Srbi so se že izrekli za to misel, in upati je, da se izreko tudi Bolgari in Slovenci.

— **Mednarodna panorama.** Po svojih naravnih čudesih po celem svetu zaslovela Tirolska je razstavljena ta teden v panorami, in sicer med njenimi krasnimi pokrajnimi najkrasnejše, namreč nepresečne scenerije na potu od Merana, mimo Ortlerja, preko Mendelovega prelaza, skozi romantično dolino Eggen itd. v Arco. Na tej poti je videti vse, nad čemur mora še tako razvajeno oko strmemi: raztrgane skale, peneči hudo-urniki z vodopadi, snežniki, predzrovne izvedene ceste, gradovi in trdnjave na nebottičnih skalah ter ljubka mesta med večnozeleno južno floro, kakor jih imata Areco in Meran.

— **Prilegajat v Ljubljani.** V soboto včer med glediško predstavo je sedela stisnjena ob ograji glediškega dvorišča na Fran Josipovi cesti mala deklica, stara kakih 8—9 let. Bila je bosa in gologlavja in je prav pritajano vzdihovala gosti senci. Neki mimoidoči gospod jo opazi in vpraša, kaj da išče takoj pozno tukaj. Deklica mu odgovori, da »prosi«. Ko sta jo s tovarišem obdarovala, jo vprašata še dalje, od kje da je. Deklica je izpovedala, da je hči neko glediške poslužkinje, doma na Viču, da hodi podnevi v šolo, zvčer pa da mora vsek dan prosi. Medtem je prišla k razgovarjajočim se še neka gospodična, ki je deklece prav dobro poznala. Ta je potrdila deklino izpoved, pristavila pa še, da ima mati že več nezakonskih otrok in da živi sedaj z nekim mladim človekom, ki jo baje vedno pretepa. Deklica da je bila tudi v njihovi hiši že in da je neko noč prenočila v njihovi kuhi na golih tleh! (Neusmiljeni ljudje!) Ko sta jo gospoda pozvala, da naj vstanje in gre domov, je deklica izjavila s polnoma odločnim glasom, da ne pojde prej, dokler ne dobi še 10 krajcarjev. Medtem pa je pripovedovala stvari o svoji materi in o njenem ljubimcu s takim glasom in v taki maniri, ki znači že skrajno otročjo sprijetost. Ali so to avguri naše razvijajoče se velikomestnosti? Ali bi javnost ne hotela poskrbeti malo za tega otroka? Morda pa ima vendarle še kak koticke, kje v kaki smrdljivi sirotičnici tudi za tega otroka! Napredno ljubljansko ženatvo, glej svojo misijo! Ti pa ubogo deklece, kaka je tvoja pot v življenje, kam te pelje?

— **Izpred sodišča.** Kazenske obravnave pri tukajšnjem deželnem sodišču: 1) Alojzij Prestor, Franc-Mrak, Lorenz in Jernej Mrak, Janez Dolžan, Jožef Pernuš, Lovre Arnež in Anton Oman, vse fantje iz Kokrice, so se pogovorili, da pretepo fante iz Brezja, ki so imeli že v Laknerjevi gostilni z njimi prepričani. Posebno je spodbujal tovariše k napadu Jernej Mrak z besedami: »Fantje, kdo gre danes spat, bo moral iti zmerom spat!« Bratje Športn od nasprotne stranke so jo krenili v Tenetišče, dočim sta se France Teran in Matič Kreč obrnili proti Brezju. Za tem dnevna so jo udrli s kolimi obroženi obdolženci in ju preteplili; oba sta bila težko ranjena. Poštekoma napada se je skril Kreč v grmovje. Franc Mrak stopi k njemu in ga vpraša, od kod da je. Sedaj priskoči k njima Alojzij Prestor, v roki drog z želeno kljukom na koncu, in udari Mraka Franceta, misleč da je ta eden od nasprotnih fantov, ker ga zaradi temote ni mogel razložiti, s tako silo po glavi, da je obležal. Mraku je bila lobanja strta in le sredni operaciji se ima zahvaliti, da ni umrl. Vsi obtoženi razen Lorenci Mraka so bili krivim spoznani hudočelstva težke telesne poškodbe ter obsojeni: Prestor na 10, France Mrak na 18, Jernej Mrak na 5, Dolžan na 13, Pernuš na 5, Arnež na

6, in Oman na 12 mesecev težke ječe, poostrene s postom in trdim ležičem, 2.) France Blaj, mesar v Spodnji Idriji, je zvečer 1. vel. travna t. l. rudarja Petra Strela pred Makičevi hišo v Idriji nalašč na tla zagnal ter ga vrh-tega še po nosu udaril. Ko se je radi tega vršila kazenska razprava pri okrožnem sodišču, so na prejšnje Blajevu prigo-vrjanje poškodovani Peter Strel, Janez Kogej, mesarski pomočnik, in Janez Skvarča vedoma krivo izpovedali, in sicer je trdil Strel, da ne ve, kako je poškodba zadobila, Kogej in Skvarča sta pa izpovedala, da dogodka nista videla. Kasneje na odgovor klicani, so pa zadnji trije priznali, da niso govo-rili resnice. Blaj je bil obsojen na 6 mesecev, Strel na 2 mesecev, Kogej na 10, in Skvarča na 6 tednov ječe. 3.) Alojzij Bačnar in Jakob Kavčič, delavec na Biejski Dobravi, sta pred Urnatičevim gostilno brez povoda napadla dva italijanska delavca. Bačnar se je zakadil v Evgenija Pilota, ga s pestjo v obraz sunil, potem pa ga še udaril z volovsko žilo po desni nadležnici; Kavčič je pa 24letnega Antona Bortuzzija na tla podrl, ter sta nato udri-hala po njem. Bačnar je bil obsojen na 6, Kavčič na 3 meseca ječe. 4.) Pavel Pečnik, delavec v Škofji Loki, je nekoliko vinjen razsajal v Sušnikovi go-stilni. Ko ga je arretoval občinski stražnik, se mu pa ni hotel pokoriti; zmerjal ga je s »hudičevim policajem«, se vlegel na tla, mahal z rokami in nogami okoli sebe, ter zagrabil za nožno redarjeve sablje. Obsojen je bil na 3 meseca težke ječe.

— **Navihana tatica.** Še meseca junija je neka ženska ukradla trgovca g. Ivana Kebru na Starem trgu dve svilnatni naglavni ruti, ne da bi se bilo moglo poizvedeti, kdo je. V soboto dopoldne je pa Kebrova gospa dotično strečala in jo pokazala avtočnu vajencu, da jo je šel zasledovat. Preden je šla domov, je šla še nekoliko skupovat po trgovinah v Prešernovih ulicah. Pri kupovanju dežnikov v Vidmarjevi filijalki, se je bila pa tako »zmotila«, da je mislila, da je prinesla s seboj dežnik in je v ideji, da je vzela svojega, izmakinila Vidmarjevega, ga stisnila pod pele-rino, in odela, Kebrov vajenc pa za njo. Ko je prišla na Marije Terezije cesto do Staretovih hiš, je stopila v vežo, kjer je za vratil nekoliko časa počakala in potem prišla ven brez pele-rine, dežnik pa, katerega se preje pri nji ni videlo, je prinesla v rokah. Pelerin je najbrže v sledi tega sklepa, da bi jo ludje tako hitro ne spoznali. Vajenc, ki je tatico neprestano zasledoval, je dognal, da stanuje v Ščiki in tudi izvedel za njeno ime. Na podlagi teh podatkov je šel policijski detektiv z g. Kebrom v Ščko, kjer sta pri A. T. z orožnikom in tamošnjim stražnikom izvršila hišno preiskavo, katere uspehe je bil t., da se je pri njej dobito precej fainga blaga, ki gotovo izvira iz ljubljanskih trgovin. Tudi ukraden dežnik se je našel. T. je hodila v tenu najmanj po dvakrat v mesto »zbirati« blago. H. Kebru je hodila zbirat samo naglavne rute, h. Vidmarju dežnike, v druge trgovine pa zopet kaj drugega. Bila je že v preiskavi zaradi suma tativne svilnatih šerip, ki se ji pa ni dalo dokazati, da jih je ukradla. No, sedaj se je vendar tako ujela v past, da ne bude zlezla iz nje.

— **Rabijaten hlapec** je Eri-dij Svolšak, ki je bil sedaj v službi pri Tönniessu. Navedene je sinoči peljal po Dunajski cesti opoko in jo zgubil. To je opazil polir Matevž Marjak in prosil Tönniessa, da Svolšaka za toliko časa odstrani, da se bode straznil. Ta pa ni hotel pustiti vajetov, ampak je začel Marjaka pre-tepati. Šele na pomoč došli Marjakov sin je očeta rešil in jih Svolšaku tudi nekaj pripeljal po glavi. Ker je bil Svolšak vedno hujši, ga je moral arretovati v bližini se nehajajoči policijski stražnik. Svolšak je Marjaka telesno poškodoval in mu tudi grozil, da ga bode že še dobil in hudo na-klesti, makari da ga ubije. Oddali so ga v preiskovalni zapor c. kr. deželnemu sodišču.

— **Delavško gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 20 Slovencev in 8 Hrvatov. — 39 Kočevarjev in Ribnicanov je šlo na Dunaj kostanj ped. — 7 Ogrovje šlo in Mur-Kirala v Jesenicu, 12 Slovencev v Heb in 8 Hrvatov iz Pod-brda v Zagreb.

— **Brzoparnik „La Sa-voie“** je 24 septembra iz Havra odpeljul in 30 septembra sredno v Newyork dospel. Vozil je 6 dni 5 ur. Zastop potovnega pisarna Ed. Šmarda v Ljubljani.

— **Meteorologično mesečno poročilo.** Minoli mesec kimavec je bil sprva topel, a pozneje bladen in neprizajan. — Opazovanja na topomiru dado povprek v Celejevih stopnjah: Ob sedmih zjutraj 11.2°, ob dveh popoldne 17.5°, ob devetih zvečer 13.1°, tako da znaša srednja sravnna temperatura tega meseca 13.9°, za 0° pod normalom. — Opazovanja

na tlakomeru dado 7370 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 10 mm nad normalom. — Mokri dni je bilo 11, padlo je pa vsega skupaj 2021 mm dežja (same 14. je padlo 75.8 mm). — Vetrovi so bili sploh slabii, le 18. in 19. je pihal oster severovzhod (burja).

Nevihte so se opazovale ob treh dnevih, v okolici jih je bilo vred. — **Hrvatske novice.** Šesto smrtno obošdbo je izreklo ravno kar v tem letu sodišče v Mitrovici. V prvih petih služnih se je izreklo pomilovanje. — Časopis je hotel podkupiti. Zagrebški Žid in občinski svetovalec Moskovič je ponudil uredniku »Obsora« 150 K, da bi prijazno omenil, da so bratje Gutmann dobili baronstvo. G. Pasarić je predložil odrek.

— **Majmoejče novice.** Aten-tat na carja? Poljski list »Naprodok« poroča, da so na postaji Baranovice prijeli uro pred prihodom vlaka, s katerim se je peljal car v Odeso, nekega moča, ki je hotel nekaj bombi podobnega poležiti na tir. Imena možne povedati.

— Grof Bülow se je odpe-ljal v Rim ter se o tem kombinira najrazličnejše.

— Afra Koburg-Matašić. V dunajskih dvornih krogih so prepričani, da je znano ponarejanje menic zakrivila edinole princezinja Lui-za, dočim je Matašić bil nedolžno obsojen.

— Potres na otoku Samosu se ponavlja že par tednov ter se je batil usodnih erupcij. Nad 2000 ljudi je hrezen strhe.

— Senzacijaka sodna pre-iskava teče pri praškem deželnem sodišču. Sodni svetnik Hrdlička in zdravnik dr. Butta sta nameč obdolžena, da sta nekega bogatega mladiča za visoko nagrado oprostila vojaščine.

— Vlom v pošto. V občini Kaezel (Ogrska) je bilo vlomljeno v poštno poslopje. Tatje so odnesli 15.000 K.

— Posl. Klofač se je vrnil z bojišča ter hoče tožiti vse liste, ki so pisali, da je prišel le do Irkutska.

— **Saljivi Francooz.** Neki francoski kmet je prišel s svojo ženo k fotografu. — Gospod, rad bi dal fotografati svojo ženo. — Dobro. Sedite, draga gospa, ter napravite čim prijaznejši obraz... Ena... dve... tri. Gotovi smo. Sliko lahko takoj s seboj vzamete. — O, ni treba, je odgovoril kmet, »lahko si sliko sami obdržite. Fotografati sem dal svojo ženo le zato, ker sem hotel videti enkrat kakšna je moja starja, kadar napravi prijazno lice.«

— **Kožne bolezni pri otro-kih.** Nežna otročja kožica je zelo lahko pristopna vsekemu učinku od zunaj. Otrok se brž umaze in ones-čedi in pomanjkljivo negovanje kože daje ravno tako lahko povod kožnim boleznim, kakor pretirano snaženje, ki se lahko opaža v premožnih krogih. Neki znani nemški špecialist za kožne bolezni opozarja, da pretirano kopanje in umivanje z milom ter bri-sanje draži nežno, občutljivo otročjo kožo ter odstranjuje normalno kožno tolščo. Seveda provočujejo kožne bolezni tudi notranja dražila iz krvi, po zaužitju gotove hrane. Po vsekem umivanju in brišanju se morajo ra-njavi deli otroškega telesa potrositi s posebnim praškom. Zelo napačno je otroku vrhu plenje že ovijati z ne-premožljivo tvarino, suknom itd., ker mylačnost ne more izhlapevati. Otrok pa sicer biti na toplem, ne sme pa se preveč gorko zavijati, ker se sicer poti, vsled česar se koža zope draži ter nastanejo razni izpuščaji. Tudi ni dobro odstranjevati malim otrokom znanou krastovino z glave na ta način, da se kraste mažejo z oljem.

K Sredstvo, ki prebavne organe spravljiv v red in jim tudi po dolj rabi ne škoduje, ampak jih še krepi, je zeločna tinktura tečarnarja Pi-cotijo v Ljubljani na Dunajski 7 certi. Zunanju naročila po povzetju. 16

Umrl so v Ljubljani:

V deželnih bolnicah:

Dne 28. septembra: Michael Ustnik, užitkar, 70 let, ostatek. — Marija Zaveršnik, delavčica hči, 1 dan, živiljske slavosti. — Tomaz Dobravec, dñinar, 53 let, jetika.

Dne 30. septembra: Josip Poljsak, delevac, 63 let, Carcinoma ventriculi. — Ignacij Hafner, gostac, 64 let, Paralysis cordis.

Borzna poročila.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 3. oktobra 1904.

Naložbeni papirji. Denar Blago

4 1/2% majeva renta	99-65	99-85
4 1/2% srebrna renta	99-55	99-75
4% avstr. kronska renta	99-60	99-80
4% zlata	119-50	119-70
4% ogrska kronska	97-80	98-
4% zlata	118-90	119-10
4% posojilo dežele Kranjske	99-50	101-
4 1/2% posojilo mesta Šibenik	100-25	101-25
4 1/2% Zadar	100-	100-
4 1/2% bos.-herc. žel. pos. 1902	101-	102-
4 1/2% češka dež. banka k. o.	99-60	99-
4 1/2% žl. ž. o.	99-60	99-90
4 1/2% zst. pisma gal. d. hip. b.	101-50	102-50
4 1/2% pešt. kom. k. o. z.	101-	102-
10% pr.	107-	108-
4 1/2% zast. pisma Innerst. hr.	100-50	101-50
4 1/2% dež. hr.	100-50	101-10
4 1/2% z. pis. ogr. hip. ban.	100-10	101-
4 1/2% obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	100-	101-
4 1/2% obl. češke ind. banke	100-75	101-75
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98-50	-
4% prior. dol. žel.	99-	-
3% juž. žel. kup. 1/1/1	306-	308-
4 1/2% avst. pos. za žel. p. o.	101-	102-

Srečke.

Srečke od 1. 1860/

" 1864 186-50

" tizske 263-266

" zem. kred. I. emisije 160-162

" II. 309-319

" ogr. hip. banke 297-308

" srbške à frs. 100-272-276

" turške 93-97

Basiliška srečke

20-85 21-85

Kreditne 475-485

Inomorske 78-83

Krakovske 85-90

Ljubljanske 67-71

Avt. rud. krška 53-55 55-55

Ogr. 29-10 30-

Radolfove 65-67

Salzburgske 77-81

Dunajske kom. 525-533-

Delnice.

Južne železnice 87-10 88-10

Državne železnice 651-50 652-50

Avt.-ograke bančne delnice 1614-1624-

Avt. kreditne banke 671-50 672-50

Ograke 779-86 780-25

Zivnostenske 249-250

Premogok v Mostu (Brdu) 657-661

Alpinke motna 485-495 486-495

Praške žel. ldr. 2457-2467

Rima-Murányi 530-534

Trbovške prem. družbe 313-317

Avt. oružne tovr. družbe 518-517

Češke sladkorne družbe 175-180

Valante.

C. kr. cekin

20 franki

20 marke

Sovereigns

Marke

Laški bankovci

95-20 95-40

Rubli

253-75 254-75

Dolarji.

4-84 5-

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 308-2. Srednji zračni tlak 736-0 mm

Okt. Čas Stanje barometra v mm Temperatura v mm Vetrovi Nebo

3. 9. zv. 739-8 120 sl. jvzhod oblačno

4. 7. zj. 737-9 120 brezvetr. oblačno

* 2 pop. 738-5 14-4 sl. jug oblačno

Srednja včerajšnja temperatura: 123°, normale: 125°. — Padavina v mm 4-4.

Potri globoke žalosti dajejo podpisani spodobno na znanje, da je njihov predobri, nepozabni oče, oziroma last in ded, gospod

Fran Kopriwa

zasebnik

danes, v ponedeljek, 3. oktobra 1904 sprejemš svetotajstva za umirajoče, v starosti 81 let, mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predragega rajnika se bodo blagoslovili v sredo, dne 5. oktobra, ob 4. popoldne v hiši žalosti, Kuhnova cesta št. 23, ter zatem položili k večnemu počitku pri Sv. Krištofu. — 2574

Sv. maše posmrtnice se bodo obralje v četrtek, dne 6. oktobra t. l. v župni cerkvi Sv. Petra.

V Ljubljani, 3. oktobra 1904.

Fran Kopriwa, nadzornik ogrske premogarske delniške družbe, Ivan Kopriwa, mestni fizik, Adolf Kopriwa, rudarski uradnik, Karolina Freyer roj. Kopriwa, otroci, — Hedviga Kopriwa roj. Ruprechtova, Marija Kopriwa roj. Hallerjeva, Marija Kopriwa roj. Ruprechtova, snehe. — Rikard Freyer, c. kr. pošt. kontrolor, zet. — Vsi vnuki.

Sprejme se takoj gospodično

najrajše z dežele, ki je zmožna slovenskega in nemškega jezika, dobra računarica ter vajena trgovine. 2875-1 Naslov pove upravnštvo "Sl. Nar".

Vljudno javljam slav. občinstvu, da imam na razpolago ves čas lovskse sezone vsak dan sveže 2788-4

srne in zajce.

Kržan, Gospodske ulice št. 15. (Palača Auersperg.)

Večja trgovina z železnino sprejme pod jako ugodnimi pogoji

— spretnega —

sotrudnika.

Ponudbe pod "SPOSOBEN" na upravnštvo "Slov. Naroda". 2872-1

Pijte Klauerjev "Triglav"

" najzdravejši vseh likerjev.

NATECAJ.

Pri podpisani štedionici (hranilnici) se ima popolnit

mesto drugega knjigovodje

z naprej plačljivo plačo letnih 2000 kron in sicer na poizkusno dobo od treh mesecev. — Nastop takoj. 2846-2

Reflektanti naj izvolijo svoje prošnje naslovi na podpisano štedionico.

Bjelovarska štedionica.

Zahtevajte samo prav!

IndraTea

najfinješi in najboljši čaj na svetu.

Najfinješi zajutrek, izvrstna južina. 2293-16

Najboljše sredstvo proti prehladi.

Osobito priporočljiv za pokvarjen želodec.

Pospeteje prebač ter brani želodec bolezni.

Dobiva se v drogerijah in boljših trgovinah s špecerijskim in delikatesnim blagom.

Naraven le v originalnih zavojih s stalno ceno.

Na veliko pošilja

Indra Tea Import Company Trst 3.

! ! ! 2599-4

Najnovejše in najmodernejše

kožuhovine.

Ravnokar došla popolnoma nova zaloga.

ERNEST SARK

Ljubljana

Stari trg
št. 1.

*

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujicimi se vplačili.

Vsek član ima po preteklu petih let pravico do dividende.

Potnik

več papirne stroke, se sprejme pod ugodnimi pogoji s stalno plačo.

Ponudbe na upravnštvo "Slov. Naroda". 2871-1

PES

(jazbečar), popolnoma rmen, (jelenove barve), 6 mesecev star, se zaradi preselitve proda za 20 kron.

Vpraša naj se pri Anton Stejku, lovcu kneza Windischgrätzta, Planina pri Rakiku. 2862-2

Sprejmejo se pod jako ugodnimi pogoji solidni in spremi

zavarovalni potovalci.

Ponudbe naj se pošiljajo pod "zavarovalni potovalci" na upravnštvo "Slov. Naroda". 921-53

Izvanredno fino staro

slivovko

pristno marečno žganje (Aprikosen-Destillat), medicinalni